

PHOS

(GREKERAZ, "ARGIA")

Julia Spínolaren lana, Gasteizko Artium Museoan

Erakusketa-aretoa sartzen gara artista baten estudiora sartuko bagina bezala, sortze-espazio kuttun baten hesi ikusezinak hautsita. Hanka puntetan sartzen gara, gure arrokekin zaratarik egin gabe, eta isil-isilik, leku horretara sartzeko baimenik ote dugun geure buruari galdegiten. Ilunpetan, gure begiak iluntasunera ohitzen diren neurrira, forma eskultoriko handiak antzematen ditugu, espazioan sakabanatuta, tente eta tinko. Julia Spínolaren *Persona, foto, kopia* erakusketara sartu berri gara.

 JONE ALAITZ URIARTE NURIA GONZÁLEZ

Spínolaren gorputz eskultorikoek –guztira hamar bat– han hemenka ziprztintzen dute espazioa, aretoan nagusitzen den grisari pintzelada marroixkak gehituta. Beraien artetik igarota eta puntu ezberdinetatik ikusita, koreografia enteatu baten parte diren piezak dirudite: sendoak, irmoak, erabatekoak. Lehen begirada batean kolore marroixka nabarmentzen zait, eta piezen materialari dagokionez pista bat ematen dit horrek. Eskulturen forma ezezagunak eta horien azalera zimurtsu distiratsuak, eskultura horiek zer ote diren eta nola eginak dauden galdetzera naramate. Erakusketa honetan hutsetik hasten naizen sentsazioa daukat, lengoia berri horretara egokitu beharrean ikusten dut neure burua.

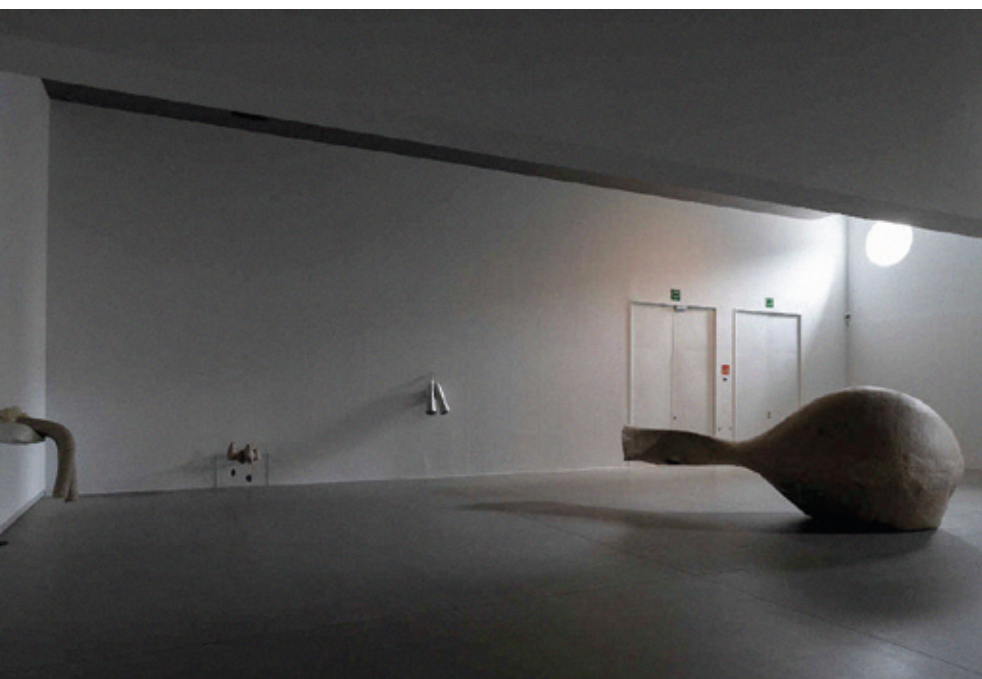
Julia Spínola (Madril, 1978) eskulturan aritzen da batik bat, marrazkia eta serigrafia bezalako teknikak lantzen baditu ere. Gure testuinguruan artis-

ta ezaguna da, sortzaile askoren erreferentea eta bere lan metodologiaren oihartzunak gure gertuko artistengan soma ditzakegu. 2020ko uztailean, Artiatx espazioak Spínolaren *Rojamente* erakusketarekin ireki zituen ateak, eta Eremuakeko jardunaldietan ere parte hartu zuen Madrilgo artistak. Oraingo honetan, Gasteizko Artium-ek bakar-kako erakusketa eskaini dio, non azken hamarkadako hainbat lan dauden ikusgai, ekoizpen berriko beste zenbait piezekin batera. Gerta liteke museora gerturatzen denak hainbat pieza lehenagotik errekonozitzea, baina egia da piezen instalazioak, horien artean sortzen diren erlazioak eta elkarrizketak, irakurketa berriak sortarazten dizkiola bisitariari.

Literalki ilunpetan ikusten den erakusketa da, hau da, ez dago argi artifizialik artelanak argizatzen, eta piezei ez zaie egozten museoek eska ohi duten homogeneotasuna. Aitzitik, sa-

baian kokatzen diren lauzpabost idibegietatik sartzen den argi naturala da espazioa argizatzen duen argi-iturri bakarra, urtaroaren, eguneko orduaren eta eguraldiaren arabera guztiz aldatkorra, jakina. Faktore horrek ematen dio espazioari eta bertan dauden piezei ezohiko geruza bat, eta gure begiradari ere esfortzu bat exijitzen dio. Argi ezaren eraginez, hasieran obrak itxuraga-beak eta lausotuak ikusten dira, forma bihurritu identifikaezinak. Artelanetara nabarmen gerturatu beharra dago azaleko ñabarduren jabe izateko eta zuntz begetalez egindako formen akaberrari erreparatzeko. Orduan konturatuko gara tonalitate marroi, gris eta arroseko hostopilak diruditela aurrean ditugun eskulturak.

2018. urtean, Spínolak Madrilgo CA2M zentroan egin zuen erakusketari *Lubricán* izena eman zion; termino horrek, zehazki, egunak gauari paso ematen dioenean, eta alderantziz, gauak

egunari paso ematen dioenean sortzen den argi atmosferari egiten dio erreferentzia. Argitasun horrek objektuekiko dugun pertzepzioa guztiz eraldatzen digu, eta hor dago artistaren ikerketaren interesguneetako bat, Artiumeko erakusketan ere presente dagoena.

Le Corbusier arkitektoak bere erai-kuntzetarako, espazioen antolaketarako eta altzarien diseinurako Modulo izeneko neurketa sistema bat asmatu zuen: gizonaren neurri eta proportzioetara moldatuta zegoen neurgailua. Spñolaren erakusketan pertsonaren presentzialtasun bat nabari da, pertsonen tamainara egindako eskulturak baitaude. Silex itxura duen landare fibrazko eskultura batek piztu dit atentzioa, tamaina handikoa da eta puztua dirudi. Orain 4.000 urte aurkitu zuten harrizko silex baten transferentzia bolumetrikoa egin du artistak. Operazio bera antzeman daiteke *Rizo* (2023) artelanean, ile kizkur bat abiapuntu hartuta, tamaina handitu eta hiru dimentsioetara ekarri duen eskultura. Azken hori espazio zentraletik kanporatuago dagoen gela-txoan dago zintzilik, tentsioan, iluntasunak janda, apenas da forma lausotu bat. Gerora irakurri dudanez, 1,27m eta 1,55m tarteko eskulturak egin ditu artistak, pertsonen altueraren parekoak, hots, gorputzek errekonozitzen dituen formak eta tamainak dira.

Artistaren lan metodologiari dagokionez, testu eta erreferentzia pusketez jositako bilduma batetik abiatzen da sarri, bere irakurraldietan, idatzietan edo hitzaldietan, han eta hemen, jasotzen dituen aipu eta ideien bilduma da. Pasarte horien erantzunak, hausnarketak edo deribak dira bere eskulturetan islatzen dituenak, koaderno batean hartzen diren apunteak bailiran. Beraz, erakusketa hau pusketez osatutako koreografia bezala irakurri daiteke, hortik izenburua bera, zatikatua, ideien segida bati jarraika: *Persona, foto, kopia*. Ideia horri eutsita heldu naiz *Frase (objeto)*. *BOCA* (2013-2018) instalazioa ikustera. Zoruan, kafe baten isurian kokatzen diren objektuak aurkitzen ditugu (zapata bat, arroz aleak, loreontzi huts bat...), hasierarik eta bukaerarik ez duen ibilbidea da, bukatzen ez den esaldi horren formalizazioa edo hasita dagoen partitura baten musika zatia. Badaude *continuum* batean gertatzen diren bizipenak, akumulazioaz, pilakatez, pusketez.. Hor koka dezakegu erakusketa hau. ●